

KORIŠTENJE OSOBNOG ODBITKA U 2017. GODINI

*dr. sc. Marija Zuber
savjetnica-urednica, HZ RIF
svibanj 2017.*

PROPISI

POREZ NA DOHODAK I PRIREZ:

- Zakon o porezu na dohodak, Nar., nov., br. 115/16.
 - Pravilnik o porezu na dohodak – Nar., nov., br. 10/17.

IZVJEŠTAVANJE:

- Zakon o prikupljanju, obradi, povezivanju, korištenju i razmjeni podataka o primicima i javnim davanjima po osiguranicima, Nar., nov., br. 157/13.-96/15.
 - Pravilnik o porezu na dohodak

ŠTO JE OSOBNI ODBITAK?

- Osobni odbitak je neoporezivi dio dohotka, tj. dio dohotka koji se izuzima iz oporezivanja.
- Porezni obveznik može koristiti pravo na osobni odbitak ukoliko ostvaruje dohodak iz onog izvora dohotka za koji je Zakonom o porezu na dohodak propisano pravo na umanjenje porezne osnovice za osobni odbitak.
- Porezni obveznik može iskoristiti **ukupno pravo** na godišnji osobni dobitak samo ukoliko ostvari godišnji dohodak najmanje u visini godišnjeg osobnog odbitka.
- Ukoliko ostvari nižu svotu dohotka, porezni obveznik koristi pravo na osobni dobitak do visine ostvarenog dohotka. Po osnovi neiskorištenih osobnih odbitaka, ne može se ostvariti porezni gubitak.

IZVORI DOHOTKA OVISNO O PRAVU POREZNOG OBVEZNIKA NA OSOBNI ODBITAK

Porezni obveznik IMA pravo na osobni odbitak	Porezni obveznik NEMA pravo na osobni odbitak
GODIŠNJI DOHODAK	KONAČNI DOHODAK
• Dohodak od nesamostalnog rada (plaće i mirovine) • Dohodak od samostalne djelatnosti • Drugi dohodak	• Dohodak od imovine i imovinskih prava (koji se oporezuje po rješenju PU ili paušalno ili porezom po odbitku) • Dohodak od kapitala • Dohodak od osiguranja • Dohodak od samostalne djelatnosti koji se oporezuje paušalno • Drugi dohodak po osnovi povrata doprinosa • Dohodak ostvaren po osnovi razlike vrijednosti imovine i visine sredstava kojima je stečena

IZVORI DOHODAKA KOD KOJIH JE DOZVOLJENO KORIŠTENJE OSOBNOG ODBITKA

Dohodak od nesamostalnog rada (plaća iz radnog odnosa, poduzetnička plaća i mirovina)	- osobni odbitak umanjuje poreznu osnovicu već pri obračunu predujma poreza na dohodak koji se obračunava kao porez po odbitku, ali uz uvjet da isplatitelj u trenutku isplate ima poreznu karticu PK - u godišnjem obračunu poreza porezni obveznik može promijeniti krug osoba i iznose osobnog odbitka za pojedine ili za sve uzdržavane članove
Dohodak od samostalne djelatnosti (obrtnici, slobodna zanimanja i poljoprivrednici)	- osobni odbitak se koristi u godišnjoj poreznoj prijavi - posredno, kroz tehniku izračunavanja visine mjesečnih predujmova, utiče na umanjenje predujmova poreza na dohodak u sljedećoj poreznoj godini
Drugi dohodak (uključujući primitke po osnovi autorskih honorara i dr.)	- ne može se koristiti pri plaćanju predujmova poreza na dohodak - iznimka, ali samo za osnovni osobni odbitak: zarade koje ostvaruju učenici i redoviti studenti za rad preko ovlaštenih posrednika - u godišnjem obračunu poreza na dohodak porezni obveznik ima pravo na ukupni osobni odbitak

PK KARTICA

- PK kartica – poreznom obvezniku je na njegov zahtjev, izdaje Porezna uprava
- U PK kartici navode se podaci o općini/gradu prebivališta/uobičajenog boravišta poreznog obveznika, o uzdržavanim članovima obitelji i podaci o invalidnosti poreznog obveznika i uzdržavanih članova
- Do 31. 12. 2017. - podatke u PK kartici može mijenjati samo Porezna uprava

Od 1. siječnja 2018.:

- Mogućnost dostavljanja porezne kartice PK **elektronskim putem**
- Prijava promjene podataka u PK kartici:
 - u roku 30 dana
 - preko poslodavca ili izravno u sustavu e-građani

PK KARTICA

- Osobni odbitak, pripadnost općini/gradu i ostali podaci bitni za utvrđivanje predujma poreza na dohodak, odnosno poreza na dohodak od nesamostalnog rada priznaje se i utvrđuje **isključivo na temelju porezne kartice** koju za radnika, umirovljenika i fizičku osobu koja ostvaruje primitke iz članka 21. Zakona o porezu na dohodak imaju poslodavci i isplatitelji primitka, odnosno plaće i mirovine ili sam porezni obveznik.
- Svaku promjenu u svezi s uzdržavanim članovima, promjenu prebivališta ili uobičajenog boravišta i drugo, koja utječe na osobni odbitak, odnosno neoporezivi dio dohotka, porezni obveznik je dužan prijaviti Poreznoj upravi, **u roku od 30 dana** od dana nastanka promjene, putem svog poslodavca ili izravno putem sustava e-građani ili iznimno putem nadležne ispostave Porezne uprave i dostaviti vjerodostojne isprave.

PK KARTICA

TIJEKOM TRAJANJA RADNOG ODNOSA:

- Ako je Obrazac PK izdan u papirnatom obliku poslodavac i isplatitelj plaće i mirovine dužni su čuvati Obrazac PK, do uručenja radniku pri raskidu radnog odnosa ili prestanku isplate mirovine.
- Poslodavac je dužan radniku dati PK karticu zbog predočenja PK kartice nadležnoj ispostavi Porezne uprave radi upisa promjena osobnih podataka i podataka o osobnom odbitku.

RASKID RADNOG ODNOSA I OBVEZE POSLODAVCA:

- pri raskidu radnog odnosa poslodavac je dužan radniku uručiti njegovu PK karticu
- poslodavac i isplatitelj plaće za svoje potrebe, odnosno potrebe poreznog nadzora, zadržava presliku ili ovjereni prijepis Obrasca PK izdanog u papirnatom obliku.
- NOVO od 2017.: Pri raskidu radnog odnosa **na zahtjev radnika** poslodavac **može zadržati** Obrazac PK sve dok ne isplati sve primitke (plaću ili mirovinu)

OSOBNİ ODBITAK

Osnovni osobni odbitak

+

Odbici za uzdržavanu djecu i druge uzdržavane članove obitelji

+

Uvećanje za invalidnost poreznog obveznika i/ili invalidnost njegovih uzdržavanih članova obitelji

=

OSOBNİ ODBITAK

U slučaju rođenja ili smrti poreznog obveznika i/ili uzdržavanih članova, računa se na pune mjesece u korist poreznog obveznika.

OSNOVNI OSOBNI ODBITAK

OSNOVNI OSOBNI ODBITAK	OD 1.1.2017.
Za porezne obveznike s prebivalištem izvan porezno potpomognutih područja	3.800,00
Za umirovljenike	3.800,00
Za porezne obveznike iz I. skupine prema stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju RH i na području Grada Vukovara	3.800,00
Za porezne obveznike iz II. skupine prema stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju RH	3.800,00

UVEĆANJE OSOBNOG ODBITKA ZA UZDRŽAVANE ČLANOVE OBITELJI

Član obitelji	OD 1.1.2017.	
OSNOVICA	2.500,00	
OPIS	Faktor	Iznos
Uzdržavani član – U,S	0,7	1.750,00
Prvo dijete – D1	0,7	1.750,00
Drugo dijete – D2	1,0	2.500,00
Treće dijete – D3	1,4	3.500,00
Četvrto dijete – D4	1,9	4.750,00
Peto dijete – D5	2,5	6.250,00
Šesto dijete – D6	3,2	8.000,00

UVEĆANJE OSOBNOG ODBITKA ZA INVALIDNOST POREZNOG OBVEZNIKA I/ILI ČLANOVA OBITELJI

Invalidnost	OD 1.1.2017.	
OSNOVICA	2.500,00	
OPIS	Faktor	Iznos
Osobe s invaliditetom - I	0,4	1.000,00
Osobe s invaliditetom po jednoj osnovi 100% i/ili koje radi invalidnosti imaju, na temelju posebnih propisa, pravo na doplatak za pomoć i njegu i/ili su korisnici osobne invalidnine – I*	1,5	3.750,00

UZDRŽAVANI ČLANOVI OBITELJI – do 31.12.2017.

Uzdržavanim članom uže obitelji smatraju se:

- **djeca** koju roditelji, skrbnici, usvojitelji, poočimi i pomajke uzdržavaju
- djecom se smatraju i djeca nakon završetka redovitog školovanja do prvog zapošljavanja ako su prijavljena Hrvatskom zavodu za zapošljavanje
- **drugim uzdržavanim članovima** uže obitelji smatraju se:
 - ✓ bračni i izvanbračni drug, odnosno životni partner i neformalni životni partner poreznog obveznika,
 - ✓ roditelji poreznog obveznika i roditelji njegova bračnog i izvanbračnog druga, odnosno životnog partnera i neformalnog životnog partnera,
 - ✓ preci i potomci u izravnoj liniji,
 - ✓ maćehe, odnosno očusi koje punoljetno pastorče uzdržava,
 - ✓ bivši bračni i izvanbračni drugovi, odnosno životni partneri i neformalni životni partneri za koje porezni obveznik plaća uzdržavanje i
 - ✓ punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu

UZDRŽAVANI ČLANOVI OBITELJI – od 1.1.2018.

- Sužava se krug uzdržavanih članova obitelji, ali s primjenom od 1. siječnja 2018. godine
- Uzdržavanim članovima uže obitelji se **od 1. siječnja 2018.** smatraju:
 - ✓ bračni drug (s njim su prema čl. 15. Općeg poreznog zakona izjednačeni izvanbračni drug i istospolni životni partner)
 - ✓ djeca – sva djeca koju porezni obveznik uzdržava, sve do prvog zaposlenja; nakon prvog zaposlenja smatraju se uzdržavanim članom
 - ✓ roditelji poreznog obveznika
 - ✓ punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu

OSOBNİ ODBITAK ZA UZDRŽAVANU DJECU

- Redoslijed – prvo, drugo, treće dijete itd... - u odnosu na poreznog obveznika koji koristi pravo na osobni odbitak

Primjer:

Supružnici imaju zajedničko dijete, a suprug ima i dijete iz prvoga braka; zajedničko dijete je za suprugu D1, a za supruga D2

- Za dijete koje je rođeno kao treće dijete, porezni obveznik ne zadržava trajno osobni odbitak u iznosu određenom faktorom 1,4 tj. u mjesečnoj svoti 3.500,00 kn; kad porezni obveznik izgubi pravo na osobni odbitak za npr. prvo dijete (D1), tada drugo dijete postaje D1, a treće dijete D2

UVJETI PRIZNAVANJA OSOBNOG ODBITKA ZA UZDRŽAVANOG ČLANA

- Uzdržavanim članovima uže obitelji i uzdržavanom djecom smatraju se fizičke osobe čiji oporezivi primici, primici na koje se ne plaća porez i primici koji se ne smatraju dohotkom, ne prelaze iznos od **15.000,00 kuna na godišnjoj razini** (šesterostruki iznos osnove osobnog odbitka)
 - Primjer ostvarenih primitaka u 2017. godini:
 - neoporeziva stipendija, ukupno 8.000,00
 - dvije bruto plaće, svaka po 4.000,00 kn, ukupno 8.000,00 kn
- Osoba ne može biti uzdržavani član drugom poreznom obvezniku!

KOJI SE PRIMICI NE URAČUNAVAJU U GODIŠNJI LIMIT OD 15.000 KN

1. primici prema posebnim propisima po osnovi socijalnih potpora
2. doplatak za djecu
3. novčane potpore utvrđene u iznosu koji je zakonom kojim se uređuju rodiljne i roditeljske potpore propisan kao iznos ispod kojega se ne može isplatiti potpora
4. potpore za novorođenče, odnosno primitak za opremu novorođenog djeteta
5. obiteljske mirovine djece nakon smrti roditelja
6. primici koji po svojoj prirodi predstavljaju samo uzdržavanje od roditelja ili članova uže obitelji i/ili
7. darovanja od pravnih i fizičkih osoba za zdravstvene potrebe do visine stvarno nastalih izdataka
8. naknada troškova prijevoza na posao i s posla mjesnim i međumjesnim javnim prijevozom i naknada troškova službenog putovanja do propisanih iznosa na koje se sukladno odredbama ovoga Zakona ne plaća porez na dohodak

PRIMICI UZDRŽAVANIH ČLANOVA I NJIHOVO PRAVO NA ISKORIŠTENJE DIJELA SVOG OSOBNOG ODBITKA

- Ako je uzdržavani član ostvario primitak **veći od 15.000 kn** godišnje – porezni obveznik koji je za njega koristio olakšicu gubi pravo na poreznu olakšicu za cijelu godinu
- Ako je uzdržavani član ostvario **oporezivi dohodak do 15.000,00 kn** godišnje, tada:
 1. može drugom poreznom obvezniku biti uzdržavani član i
 2. uzdržavani član ima pravo na umanjenje porezne osnovice za sebe u iznosu ostvarenog dohotka, što će mu Porezna uprava uvažiti u godišnjem obračunu poreza koji provodi u posebnom postupku

PODJELA OSOBNOG ODBITKA ZA ISTOG UZDRŽAVANOG ČLANA IZMEĐU DVA ILI VIŠE POREZNIH OBVEZNIKA

- Porezni obveznici mogu podijeliti osobni odbitak za istog uzdržavanog člana u omjeru kako se dogovore, a ako se ne dogovore, podjelu će utvrditi PU razmjerno.
- U PK karticu se upisuje postotak koji koristi svaki porezni obveznik.
- **Primjeri:**
 - podjela osobnog odbitka između bračnih supružnika za isto dijete
 - podjela osobnog odbitka za uzdržavanu majku između troje poreznih obveznika (npr. između njezinih troje djece ili između supruge i dvoje djece)

NOVO: mogućnost podjele osobnog odbitka radi korištenja kod dva ili više isplatitelja

Čl. 28. st. 8. Pravilnika o porezu na dohodak:

- radnik koji ostvaruje dohodak od nesamostalnog rada kod dva ili više poslodavaca u nepunom radnom vremenu
- radnik koji uz rad u punom radnom vremenu ima sklopljen ugovor o radu za nepuno radno vrijeme do 8 sati tjedno (čl. 61. i 62. Zakona o radu)

- može osobni odbitak koristiti kod više isplatitelja
- isto se odnosi na osobe koje ostvaruju mirovinu od dva tuzemna isplatitelja (mirovina iz I. i mirovina iz II. stupa; mirovina iz I. stupa i dokupljena mirovina)

PODJELA OSOBNOG ODBITKA IZMEĐU DVA ILI VIŠE ISPLATITELJA

POSTUPAK:

- Porezni obveznik podnosi takav zahtjev Poreznoj upravi koja mu je izdala PK karticu
- U zahtjevu traži raspodjelu osobnog odbitka prema isplatiteljima (poslodavcima)
- Porezna uprava će na poreznoj kartici evidentirati **omjer (postotak) raspodjele osobnog odbitka** prema isplatiteljima (poslodavcima) sukladno zahtjevu
- Porezna uprava će izdati novi Obrazac PK te istovremeno Obrazac PK s oznakom »DUPLIKAT« porezne kartice ovisno o broju poslodavaca za koje se traži preraspodjela osobnog odbitka

Primjer:

- Radnik radi kod dva poslodavca, kod svakog u nepunom radnom vremenu: kod poslodavca A – 20 sati tjedno s ugovorenom bruto plaćom od 4.000,00 kn mjesečno i kod poslodavca B – 20 sati tjedno s ugovorenom bruto plaćom od 2.000,00 kn mjesečno (omjer radnog vremena je 50% kod poslodavca A i 50% kod poslodavca B)
- Na PK kartici je zabilježeno pravo na osobni odbitak u iznosu **5.550,00** kn mjesečno (3.800,00 + 1.750,00 za prvo dijete)
- Radnik može od PU zatražiti da pravo na osobni odbitak u iznosu 5.550,00 kn mjesečno podijeli u omjeru:
 - ✓ 60% kod poslodavca A, što iznosi 3.330,00 kn
 - ✓ 40% kod poslodavca B, što iznosi 2.220,00 kn

Učinci podjele osobnog odbitka između dva poslodavca

PRIJE:

Ukupna neto plaća = **4.346,88**

Opis	Poslodavac A	Poslodavac B
Bruto plaća	4.000,00	2.000,00
Mio I. i II.	800,00	400,00
Dohodak	3.200,00	1.600,00
Osobni odbitak	3.200,00	0,00
Porezna osnovica	0,00	1.600,00
Porez i prirez	0,00	453,12
Neto plaća	3.200,00	1.146,88

NAKON:

Ukupna neto plaća= **4.800,00**

Opis	Poslodavac A	Poslodavac B
Bruto plaća	4.000,00	2.000,00
Mio I. i II.	800,00	400,00
Dohodak	3.200,00	1.600,00
Osobni odbitak	3.200,00	1.600,00
Porezna osnovica	0,00	0,00
Porez i prirez	0,00	0,00
Neto plaća	3.200,00	1.600,00

OBVEZE POSLODAVACA (ISPLATITELJA)

kojima je radnik ili umirovljenik dostavio PK karticu s oznakom prava na korištenje osobnog odbitka u određenom postotku

- svaki poslodavac/isplatitelj može koristiti osobni odbitak samo do utvrđenog postotka
- poslodavac/isplatitelj je dužan pridržavati se ovog pravila neovisno što u pojedinim mjesecima ostvareni dohodak može prelaziti taj iznos
- isplaćenu svotu dohotka i iskorištenog dijela osobnog odbitka poslodavac evidentira u obrascu IP s identifikatorom 4

KORIŠTENJE OSOBNOG ODBITKA PRI ISPLATI PLAĆE U VIŠE NAVRATA U ISTOM MJESECU

Problem:

- redoslijed isplate primitaka od nesamostalnog rada tijekom istoga mjeseca???

Primjer:

- ukoliko je mjesečna plaća određena u bruto iznosu, a primitak koji se ostvaruje pod drugim nazivom određen u neto iznosu (npr. plaća u naravi po osnovi korištenja službenog automobila u privatne svrhe) preračun neto svote primitka u bruto iznos može ovisiti o redoslijedu isplata u određenom mjesecu
- npr.
 - ✓ ako plaću u naravi određenu u neto iznosu obračunavam kao prvu isplatu u mjesecu, na tom primitku koristim dio osobnog odbitka;
 - ✓ ako je obračunavam kao drugu isplatu, nakon što je na mjesečnoj plaći u novci već iskorišten mjesečni osobni dobitak, iznos bruto svote plaće je drugačiji

OBRAZAC ZPP-DOH

U vezi s pravom na osobni odbitak, porezni obveznik u 2 slučaja može Poreznoj upravi dostaviti obrazac ZPP-DOH (podnosi se do 28. veljače tekuće za prethodnu godinu):

1. priznavanje neiskorištenih poreznih prava u godišnjem obračunu poreza
2. promjena u godišnjem obračunu poreza; promjena u odnosu na osobni odbitak korišten tijekom godine pri plaćanju predujmova poreza na dohodak
 - možda obrazac ZPP-DOH trebaju podnijeti dva ili više poreznih obveznika, da bi se po godišnjem obračunu poreza ostvario željeni učinak za obiteljski povezane porezne obveznike

OBRAZAC ZPP-DOH –Izvod iz Obrasca

III.2. Vlastite invalidnosti/tjelesnog oštećenja

R. br.	RAZDOBLJE INVALIDNOSTI		HRVI DA/NE	OZNAKA INVALIDNOSTI ² (zaokružiti)	POSTOTAK INVALIDNOSTI (ispunjava HRVI)
1.	od	do		I I*	
2.	od	do		I I*	

III.3. Uzdržavanih članova uže obitelji i/ili djece i njihove invalidnosti/tjelesnog oštećenja

R. br.	IME I PREZIME/SRODSTVO	OIB	POTPOMOGNUTA PODRUČJA I GRAD VUKOVAR (P1 ili P2)	INVALID (I ili I*)	RAZDOBLJE KORIŠTENJA OD/DO	OSOBNI ODBITAK DIJELI SE S OSOBOM	
						OIB	POSTOTAK OSOBNOG ODBITKA
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							

DODATNO UVEĆANJE OSOBNOG ODBITKA U GODIŠNJEM OBRAČUNU POREZA NA DOHODAK

- **za iznose doprinosa plaćenih za obvezno zdravstveno osiguranje** - ako porezni obveznik nije drukčije osiguran, do visine propisanoga obveznog doprinosa za zdravstveno osiguranje

Primjer:

- porezni obveznik koji je korisnik inozemne mirovine (ne prima mirovinu iz RH), obveznik je plaćanja zdravstvenog doprinosa za svoje osiguranje

III.4. Plaćenih doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje i danih darovanja

PLAĆENI DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE U TUZEMSTVU	
DANA DAROVANJA	
UKUPNO	

DODATNO UVEĆANJE OSOBNOG ODBITKA U GODIŠNJEM OBRAČUNU POREZA NA DOHODAK

- **za darovanja** dana u tuzemstvu u naravi i u novcu doznačenim na žiroračun, a u kulturne, odgojno-obrazovne, znanstvene, zdravstvene, humanitarne, sportske i vjerske svrhe, udrugama i drugim osobama koje te djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima, do visine 2% primitaka za koje je u tekućoj godini podnesena godišnja porezna prijava i utvrđen godišnji porez na dohodak ili je proveden poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak , a pod određenim uvjetima i za više od 2% primitaka (više od 2% na temelju potvrde nadležnog ministarstva)
- do 31. 12. 2016. – uvećanje osobnog odbitka je bilo dozvoljeno samo ako je u prethodnoj godini podnosio godišnju poreznu prijavu
- dokazi o danim darovanjima – vjerodostojne isprave

OSOBNI ODBITAK NEREZIDENATA

PRAVILO:

- Pravo na osobni odbitak samo za mjesec u kojima ostvaruje dohodak u tuzemstvu
- Jednako kao i rezidenti - mogućnost uvećanja osobnog odbitka za plaćene doprinose za zdravstveno osiguranje i za dana darovanja

IZNIMKA ZA REZIDENTE DRŽAVA ČLANICE EU ILI EGP PROSTORA:

- mogu u godišnjem obračunu poreza na dohodak (godišnja prijava ili u posebnom postupku) koristiti osobni odbitak za sebe i za uzdržavane članove obitelji za cijelo porezno razdoblje, uz uvjete:
 1. ukoliko vjerodostojnim ispravama dokažu da dohodak ostvaren u RH čini najmanje 90% njegovog ukupnog (svjetskog) dohotka ostvarenog u poreznom razdoblju
 2. da je taj dohodak izuzet ili oslobođen oporezivanja u državi članici čiji je rezident (prema međ. ugovorima o izbjeg. dvostruk. oporez.)